

Motion till riksdagen

1989/90:N273

av Bengt Silfverstrand m.fl. (s)

Kompetenskrav för företagare

Sverige har världsrekord i antal konkurser. Mellan åren 1982 och 1986 ökade antalet konkurser med 32 %. Under 1989 försattes 7 714 företag och privatpersoner i konkurs hos landets tingsrätter. Det är ett nytt rekord och 20 % fler än året innan enligt färskta siffror från statistiska centralbyrån. Och konkursernas antal fortsätter att öka. Många nystartade företag saknar ofta finansiell uthållighet och har startats på alltför osäkra kalkyler. Enligt en undersökning av kreditupplysningsföretaget Soliditet är nära 30 % av landets samtliga aktiebolag inte kreditvärdiga idag.

Under 1988 uppgick företagskonkursernas antal till hela 87 % av totalantalet konkurser. De oprioriterade fordringsägarna förlorar mellan fem och sex miljarder kr. per år i konkurser.

"Konkursutredningen" (SIND 1985:7) angav att konkursutvecklingen främst beror på interna förhållanden i företagskunnandet. Orsaken till att företagen kommer på obestånd kan t.ex. vara att företagsledaren inte haft tillräcklig erfarenhet av företagande, att han/hon saknar tillräckliga kunskaper eller förmåga att planera och följa upp företagets ekonomi, brister i marknadsföringen etc. Flera undersökningar konstaterar också en klar samvariation mellan den kraftigt ökande nyetableringen av företag och den ökande konkursfrekvensen. Och att brister i kunskap på olika sätt påverkat företagets möjligheter att utvecklas har i stor utsträckning visat sig gälla många nystartade företag, vilka gått i konkurs just på grund av att företagsledaren varit oerfaren.

Det har vidare konstaterats att konkursantalet ökat kraftigt i branscher med större nettoökning av företagsbeståndet, t.ex. service och detaljhandel, branscher som är lätta att etablera sig i och som inte kräver särskilt stort startkapital. Från bl.a. bankhåll har framhållits att den markanta ökningen av nyetableringen 1982/83 gett utslag i konkurser 1985.

Enligt SIND:s utredning har man också på olika sätt kunnat konstatera att kreditmarknadens utveckling bidragit till konkursökningen. Det är framför allt konkurrensen på den starkt expanderande småföretagsmarknaden som bidragit till att många personer med alltför bristfälliga affärsidéer erhållit krediter för att starta företag.

En annan iakttagelse när det gäller förhållanden som påverkat konkursutvecklingen är en samhällsförändring som gått mot större inslag av tjänsteproduktion, vilket också inneburit en ny typ av företag och företagare. Det

framgår allt tydligare att såväl företagare som kreditgivare grovt underskattat behovet av kompetens för att leda och utveckla ett serviceföretag.

Även uppgifter från Ackordcentralen tyder på att det är alltför lätt att starta företag i Sverige. Vi har industrivärldens kanske mest liberala regler när det gäller krav på start/etableringskapital.

Mycket har gjorts och mera kan säkert göras när det gäller rådgivnings- och utbildningskampanjer för människor som står i begrepp att starta företag. Utvecklingen har emellertid klart och entydigt visat att kraven på kompetens och utbildning måste skärpas hos personer som tänker etablera sig som företagare.

Vi finner det närmast självklart att vissa yrkesgrupper som t.ex. advokater, revisorer och mäklare skall ha fått någon form av auktorisation för att få tillstånd att utöva sin yrkesverksamhet. Även om det kan vara svårt att fastställa några generella kompetenskrav för företagare, är det ändå inte orimligt att kräva att personer som startar bokföringspliktig verksamhet måste kvalificera sig som företagare genom att åtminstone genomgå elementära kurser i bokföring och företagsekonomi. Vi föreslår att det införs ett kompetensbevis – "företagarkörkort" – dvs. en grundläggande utbildning och examen för dem som vill starta företag i Sverige. Samtidigt bör auktorisationsförfarandet utvidgas till att omfatta flera verksamheter än idag.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av kompetensbevis för företagare och utvidgat auktorisationsförfarande.

Stockholm den 25 januari 1990

Bengt Silfverstrand (s)

Kurt Ove Johansson (s)

Johnny Ahlqvist (s)

Mot. 1989/90
N273